

Huolehdi kotieläimesi raivotautirokotuksista

Suomen lähialueella, Venäjän Karjalassa on todettu raivotautia ensimmäistä kertaa vuosikymmeniin. Rabies (ihmisen vesikauhu, eläimen raivotauti) on tappava viruksen aiheuttama keskushermostosairaus, joka tarttuu pääasiassa tartunnan saaneen eläimen pureman välityksellä nisäkkäisiin ja eläimestä ihmiseen.

Maailmanlaajuisesti tautia ylläpitää pääasiassa kolme eläinpopulaatiota: koirat, pienpedot sekä lepakot. Vuosittain yli 55 000 ihmisen raportoidaan kuolevan rabieksen seurauksena lähinnä Afrikassa ja Aasiassa. Vain osa tapauksista raportoidaan, joten todellinen luku on tätäkin suurempi. Ihminen saa rabiestartunnan tavallisesti sairastuneen eläimen, yleisimmin koiran, puremasta.

Rabiasta esiintyy edelleen kotoperäisenä useissa Itä-Euroopan maissa. Viime vuosina tauti on levinnyt myös uusiin, aiemmin raivotautivapaisiin Euroopan maihin, kuten Italian koillisosiin. Venäjän Karjalassa on todettu raivotautia tämän vuoden elokuun viimeisellä viikolla ulkona laiduntaneessa lehmässä. Alue on noin 150 km:n päässä Suomen rajasta. Raivotautia ei ole todettu näin lähellä Suomen rajaa Venäjällä yli 20 vuoteen. Monissa Euroopan maissa taudin järjestelmällinen vastustus on ollut tehokasta, ja raivotaudin väheneminen luonnonvaraisilla eläimillä on vähentänyt myös tautitapausten määrää kotieläimillä. Kotieläinten ja luonnonvaraisten pienpetojen rokottaminen on tärkein keino ehkäistä raivotautia.

Raivotautia vastustetaan rokotuksin ja tutkimalla epäilytapauksia

Raivotaudin leviäminen Suomeen luonnonvaraisten eläinten välityksellä pyritään estämään rokotuksin. Suomen kaakkoisrajalle levitetään keväällä ja syksyllä supikoirille ja ketuille tarkoitettua syöttirokotetta. Evira vastaa rokotelevityksestä. Myös Venäjä on rokottanut pienpetoja syöttirokottein Suomen rajan tuntumassa yhteistyössä Suomen kanssa. Venäjän Karjalan raivotautitapausten takia Suomen rokotelevitysaluetta laajennetaan tänä vuonna 40 km levyiseksi ja se tulee ulottumaan myös Joensuun ja Ilomantsin kuntien alueelle.

Evira tutkii luonnonvaraisia eläimiä ja muita epäilyttävistä oireista kärsiviä eläimiä raivotaudin varalta. Poikkeuksellisesti käyttäytyvästä luonnonvaraisesta ketusta, supikoirasta, sudesta tai muusta petoeläimestä tulee välittömästi ilmoittaa kunnan- tai läänineläinlääkärille. Metsästäjien lähettämät pienpetonäytteet ovat välttämättömiä raivotautivapauden seurannassa. Erityisesti toivotaan, että rokotusalueella metsästävät lähettäisivät pienpetoja tutkimuksiin Eviran Oulun aluetoimipisteeseen. Muualta maasta toivotaan itsestään kuolleita ja oireiden perusteella lopetettuja eläimiä tutkittaviksi. Evira tutkii myös kuolleenä löydetyt ja epäilyttävästi käyttäytyneet lepakot raivotaudin varalta.

Rokota lemmikkisi

Luolakoirametsästyksessä käytettävät koirat on rokotettava raivotautia vastaan joka vuosi, muut metsästykseseen käytettävät koirat ja viranomaisten palveluskoirat rokotetaan vähintään joka toinen vuosi. Lisäksi Evira suosittelee, että myös pelkästään kotimaassakin olevat lemmikkikoirat ja -kissat rokotetaan säännöllisesti. Venäjän Karjalassa todettu raivotautitapaus lisää taudin leviämiskirskiä myös Suomeen, joten erityisesti Itä-Suomessa kaikkien koirien ja ulkona liikkuvien kissojen rokottaminen raivotautia vastaan on tärkeää.

Noudata lemmikkieläinten matkustamiseen ja tuontiin liittyviä määräyksiä

Ilman asianmukaisia rokotuksia maahantuodut koirat ja kissat voivat levittää raivotaudin Suomeen. Tuotaessa Suomeen koiria, kissoja ja frettejä eläimeltä vaaditaan lähtömaasta riippuen muun muassa raivotautirokotus tai raivotautirokotus ja tutkimus riittävästä vasta-ainetasosta. Raivotautiriski on suuri, jos koira tai kissa tuodaan Suomeen vastoin määräyksiä maasta, jossa esiintyy raivotautia. Erityisen suuri riski on silloin, kun eläimen taustaa ei tunneta, kuten on löytökoirien tai kulkukoirien ja -kissojen kohdalla. Tällaisten eläinten tuominen Suomeen voi pahimmassa tapauksessa uhata myös eläimen omistajan ja hänen läheistensä terveyttä.

Kysy neuvoja ennen rabiesalueelle matkustamista

Ennen matkaa rabieksen esiintymisalueelle, ota yhteys kotikunnan terveyskeskukseen, työterveyshuoltoon tai yksityiseen lääkäriasemaan. Vältä matkakohteessa kontakteja kaikkiin villieläimiin ja tuntemattomiin kotieläimiin. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tartuntatautirekisteriin ilmoitettiin vuosina 1995-2006 yhteensä 195 rokotushoittoa johtanutta rabiestartuntaepäilyä. Epäilyistä suurin osa (69 %) oli peräisin ulkomailta. Yksikään rokotushoidon saaneista ei sairastunut rabiekseseen.

Ota heti yhteys lääkäriin, kun epäilet rabiestartuntaa

Jos lepakko tai raivotaudin esiintymisalueelta peräisin oleva laittomasti maahantuotu tai luonnonvarainen eläin puree tai nuolaisee rikkinäistä ihoa, tulee menetellä seuraavasti:

- puhdistaa haava runsaalla vedellä ja saippualla 15 minuutin ajan
- desinfioi se antiseptisellä aineella, mikäli mahdollista 70 % alkoholilla
- ota yhteys lääkäriin, joka arvioi mahdollisen rokotushoidon tarpeen. Heti

altistuksen jälkeen aloitettu asianmukainen rokotushoito pelastaa ihmisen aina.

- jos olet saanut matkakohteessa rokotteen raivotautia vastaan, huolehdi että saat loput rokotteet matkan jälkeen kotimaassa

Suomi ollut taudista vapaa 1990-luvun alusta lähtien

Raivotautia on vastustettu Suomessa määrätietoisesti vuosikymmenten ajan. Suomessa kotoperäistä raivotautia on todettu viimeksi vuosina 1988-1989, jolloin se levisi maan rajojen ulkopuolelta luonnonvaraisten eläinten mukana. Eniten tapauksia todettiin Kaakkois-Suomen ketuissa ja supikoirissa. Tauti hävitettiin luonnonvaraisten eläinten syöttirokotuksilla. Suomi on ollut raivotautivapaa maa vuodesta 1991. Tavoitteena on, ettei raivotautitapauksia esiinny Suomessa, sekä ylläpitää Suomi jatkossakin taudista virallisesti vapaana. Lepakkoraivotaudin löytyminen Suomesta vuonna 2009 ja tätä aiemmat yksittäiset maahantuoduissa eläimissä todetut tautitapaukset eivät vaikuta tautivapauteen. Lepakosta Suomessa löydetty eurooppalainen lepakkoraivotautivirus voi tarttua ihmiseen, mutta se on erittäin harvinaista.

Lisätietoja:

Ylitarkastaja Tiia Tuupanen (rabieksen vastustaminen), Eläinten terveys ja hyvinvointi -yksikkö, Evira p. 020 77 24268, 040 489 3348

Erikoistutkija Tiina Nokireki (rabieksen diagnostiikka), Eläintautivirologian tutkimusyksikkö, Evira, p. 020 77 24573, 050 413 1687

Ylitarkastaja Tiina-Mari Aro (eläinten maahantuonti), Eläinten terveys ja hyvinvointi -yksikkö, Evira, p. 020 77 24217, 040 489 3322

Ylitarkastaja Virva Valle (eläinten maahantuonti), Eläinten terveys ja hyvinvointi -yksikkö, Evira, p. 020 77 24309, 040 489 3359

Tutkija Marja isomursu (luonnonvaraiset eläimet), tuotanto- ja villieläinterveyden tutkimusyksikkö, Evira, p. 020 77 24910, 040 512 1248

Eläinten tuonnin ja viennin neuvontapuhelin (Evira): 020 690 991 (klo 9.00-11.00), s-posti ehyt evira.fi

Epidemiologieläinlääkäri Ruska Rimhanen-Finne, THL, Tartuntatautien torjuntayksikkö, p. 02061 08942, 040 480 2855, ruska.rimhanen-finne thl.fi

Lisätietoa internetistä:

Maailman rabiespäivä

<http://www.worldrabiesday.org/>

[Raivotaudin esiintyvyys ja tartuntariskialueet maailmassa \(WHO\)](#)

[Raivotaudin esiintyvyys Suomessa \(Zoonosikeskus\)](#)

[Raivotauti ja sen oireet eläimillä \(Evira\)](#)

[Ihmisen rabies \(THL\)](#)

[Matkailijan terveysopas \(THL\)](#)